

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.008.03.2020

**Pan
prof. dr hab. Piotr Ponikowski
Rektor
Uniwersytetu Medycznego
Wyb. Ludwika Pasteura 1
50-367 Wrocław**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 – „Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Medyczny, wybrzeże Ludwika Pasteura 1, 50-367 Wrocław (dalej: Uniwersytet lub Uczelnia)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Ponikowski, Rektor Uniwersytetu Medycznego (dalej: Rektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych ¹).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Magdalena Barzęc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/73/2020 z dnia 7 maja 2020 r. 2. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/91/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. (akta kontroli tom I str. 1-2, tom IV str. 226-227, 270)

¹ W dniu 16 czerwca 2020 r.

² Dz.U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia ustaliła warunki i tryb prowadzenia rekrutacji cudzoziemców na wszystkich kierunkach studiów oraz zapewniła właściwą organizację ich kształcenia, a decyzje Rektora dotyczące podejmowania i odbywania studiów wydawane były na podstawie jasno określonych, opublikowanych kryteriów.

Badanie dokumentacji osobowej 82 losowo wybranych studentów cudzoziemców wykazało, że procedura ich przyjęcia była zgodna z wymaganiami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa, jak i regulacji wewnętrznych. Niemniej jednak w trzech zbadanych przypadkach (3,7% badanej próby), stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie, tj. w dwóch przypadkach decyzja została wydana przez niewłaściwy podmiot, co było niezgodne z art. 43 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*⁴ (dalej: ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym*) oraz w jednym przypadku kandydat został przyjęty na studia, mimo że nie posiadał certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2, co było wymagane § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*⁵ oraz § 2 ust. 1 pkt 1 lit. d załącznika nr 6 do uchwały nr 1763 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie *warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2018/2019*. Uczelnia prawidłowo, stosownie do obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych przyznawała stypendia, pobierała opłaty za studia i w uzasadnionych przypadkach dokonywała częściowych zwolnień obcokrajowców z tych opłat.

Zgodnie z zawartą umową Uniwersytet realizował i rozliczał projekt polegający na wypłacie stypendiów Ministra Zdrowia dla obcokrajowców za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Uczelnia szacowała możliwości kształcenia, przede wszystkim w odniesieniu do kierunków płatnych prowadzonych w języku angielskim, kierując się możliwościami dydaktycznymi jednostek klinicznych⁶. Strategia rozwoju Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu na lata 2014-2020⁷ (dalej: Strategia), zakładała w obszarze dydaktycznym rozwój oferty i profesjonalną promocję studiów płatnych, prowadzonych w języku angielskim.

Uniwersytet, poprzez Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia, wdrożył procedurę badania losów absolwentów i monitoringu ich karier.

Badanie dokumentacji dwóch cudzoziemców wykazało niezrealizowanie obowiązku wynikającego z art. 43 ust. 6a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, w zakresie niezwłocznego poinformowania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej o przyjęciu ich na studia.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 1501 ze zm. Akt ten został uchylony z dniem 1 stycznia 2018 r.

⁶ Ostateczną decyzję w sprawie limitów przyjęć na studia stacjonarne i niestacjonarne prowadzone w języku polskim podejmował Minister Zdrowia.

⁷ Uchwała nr 1364 Senatu Uniwersytetu Medycznego z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie uchwalenia "Strategii rozwoju Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na lata 2014-2020".

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

1.1. Uczelnia dysponowała informacjami dotyczącymi liczby cudzoziemców odbywających i podejmujących kształcenie, w tym na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów oraz w porównaniu z liczbą wszystkich osób rozpoczynających i odbywających kształcenie. Posiadano również zbiorcze dane w zakresie warunków, na podstawie których osoby niebędące obywatelami polskimi podejmowały i odbywały studia oraz inne formy kształcenia.

Liczba studentów ogółem odbywających kształcenie w latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 wyniosła łącznie 26 430 osób na 10 kierunkach studiów⁸, z czego cudzoziemców podejmujących naukę było 205 w roku akademickim 2016/2017, 185 w roku akademickim 2017/2018, 209 w roku akademickim 2018/2019 i 197 w roku akademickim 2019/2020. W roku akademickim 2019/2020 liczba studentów (ogółem) w stosunku do roku 2016/2017 wzrosła o 4,5%, a studentów cudzoziemców wzrosła o 8,5%. Najwięcej studentów (ogółem) kształciło się w roku akademickim 2016/2017 na kierunkach: lekarski (2 606), farmacja (893), lekarsko-dentystyczny (581), pielęgniarstwo (490) oraz fizjoterapia (346), a w roku 2019/2020 na kierunkach: lekarskim (3 040), farmacji (856), lekarsko-dentystycznym (575), pielęgniarstwo (506) oraz fizjoterapia (345). Studenci cudzoziemcy w roku 2016/2017 najczęściej studiowali na kierunku lekarskim (679) i lekarsko-dentystycznym (115), podobnie w roku akademickim 2019/2020: na kierunku lekarskim (733) i lekarsko-dentystycznym (113).

Na studiach I stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 1 107 studentów ogółem, w tym ośmiu studentów cudzoziemców, a w roku 2019/2020 studiowało 844 studentów, w tym 11 studentów cudzoziemców. Na studiach II stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 583 studentów ogółem, w tym trzech studentów cudzoziemców, a w roku 2019/2020 – 593 studentów, w tym dziewięciu cudzoziemców. Na studiach III stopnia kształciło się łącznie w roku akademickim 2016/2017 – 383, w tym jeden cudzoziemiec, a w roku 2019/2020 – 376 studentów, w tym jeden student cudzoziemiec. Liczba osób podejmujących kształcenie w roku akademickim 2016/2017 wyniosła 1 739, natomiast łączna liczba studentów kończących kształcenie wyniosła 1 271, w tym 74 cudzoziemców, a w roku 2019/2020 kształcenie podjęło 1 643 studentów, w tym 197 cudzoziemców, natomiast łączna liczba studentów kończących studia wyniosła 1 304, w tym 105 cudzoziemców.

Liczba cudzoziemców studiujących na zasadach obowiązujących obywateli polskich kształtowała się następująco:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały: trzy osoby w roku akademickim 2019/2020,
- pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także członkowie ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej: po jednej osobie w latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020;

⁸ W roku akademickim 2016/2017 – 6 406 studentów odbyło kształcenie na 10 kierunkach, w tym 813 studentów cudzoziemców – na siedmiu kierunkach, w roku akademickim 2017/2018 – 6 583 studentów odbyło kształcenie na 10 kierunkach, w tym 830 studentów cudzoziemców – na ośmiu kierunkach, w roku akademickim 2018/2019 – 6 741 studentów odbyło kształcenie na 10 kierunkach, w tym 854 studentów cudzoziemców – na dziewięciu kierunkach, w roku akademickim 2019/2020 – 6 700 studentów odbyło kształcenie na 10 kierunkach, w tym 882 studentów cudzoziemców – na ośmiu kierunkach.

- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu: 501 cudzoziemców w roku akademickim 2016/2017, 524 w roku 2017/2018, 540 w roku 2018/2019 i 519 w roku 2019/2020;

- posiadacze ważnej Karty Polaka: 77 cudzoziemców w roku akademickim 2016/2017, 99 cudzoziemców w roku 2017/2018, 106 cudzoziemców w roku 2018/2019 i 123 cudzoziemców w roku 2019/2020.

Uniwersytet Medyczny nie posiadał danych dotyczących liczby cudzoziemców podejmujących i odbywających szkolenie, posiadających kartę pobytu „dostęp do rynku pracy”. Cudzoziemców studiujących na zasadach innych niż obowiązujących obywateli polskich przyjmowano na podstawie:

- decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego lub odpowiedniego ministra wskazanego w art. 33 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym: 83 cudzoziemców w roku akademickim 2016/2017, 106 cudzoziemców w roku 2017/2018, 157 cudzoziemców w roku 2018/2019 i 102 cudzoziemców w roku akademickim 2019/2020;

- decyzji Rektora: 311 cudzoziemców w roku akademickim 2016/2017; 305 cudzoziemców w roku 2017/2018, 313 cudzoziemców w roku 2018/2019 i 362 cudzoziemców w roku 2019/2020.

Ponadto po jednym cudzoziemcu w roku akademickim 2016/2017 i 2017/2018, dwóch w roku akademickim 2018/2019 i trzech cudzoziemców w roku akademickim 2019/2020, było posiadaczami ważnej Karty Polaka (dotyczy studiujących na zasadach innych niż obowiązujących obywateli polskich).

(akta kontroli: t. III str. 63-76)

1.2. Uczelnia analizowała i szacowała ewentualne potrzeby, przede wszystkim w odniesieniu do kierunków płatnych prowadzonych w języku angielskim (tj. kierunek lekarski i lekarsko-dentystyczny). Co roku analizowane były także dane dotyczące osób ubiegających się o przyjęcie na I rok studiów, w kontekście wypełniania limitów przyjęć na I rok studiów na poszczególne lata akademickie. Na podstawie prowadzonych ewidencji analizowano liczbę kształcących się studentów cudzoziemców, w tym z podziałem na poszczególne poziomy i kierunki studiów. Określano je na dzień raportowania danych w systemie POL-on⁹ i przesyłania do Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: GUS). Z przeprowadzonych analiz wynikało, że w ciągu ostatnich lat liczba cudzoziemców odbywających studia utrzymywała się na podobnym poziomie.

Potrzeby związane z kształceniem cudzoziemców w języku polskim, Uczelnia szacowała corocznie sporządzając dla Ministerstwa Zdrowia propozycję limitów przyjęć na kolejny rok akademicki (cudzoziemcy przyjmowani na podstawie art. 43 ust. 3 pkt 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz art. 323 ust. 1 pkt. 3 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*¹⁰, dalej: *ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*). Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmował Minister Zdrowia. Odnośnie limitów na studiach prowadzonych w języku angielskim decyzję podejmował corocznie Senat Uczelni¹¹, na podstawie możliwości dydaktycznych jednostek klinicznych. Strategia przewidywała zwiększenie liczby

⁹ Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on, zwany dalej "Systemem POL-on".

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1668.

¹¹ Uchwały Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu w sprawie limitów przyjęć nr 1609 z dnia 24 lutego 2016 r., nr 1631 z dnia 30 marca 2016 r., 1692 z dnia 28 września 2016 r., nr 1743 z dnia 28 lutego 2017 r., nr 1772 z dnia 31 maja 2017 r., nr 1803 z 27 września 2017 r., nr 1848 z 31 stycznia 2018 r., nr 1861 z dnia 28 lutego 2018 r., nr 1869 z dnia 25 kwietnia 2018 r., nr 1936 z dnia 25 września 2018 r., nr 1984 z dnia 30 stycznia 2019 r., z dnia 23 września 2019 r., z dnia 29 stycznia 2020 r., z dnia 25 lutego 2020 r.

studentów na kierunkach płatnych. Uczelnia podejmowała działania mające na celu przygotowanie bazy dydaktycznej oraz obsługi administracyjnej do potrzeb kształcących się studentów cudzoziemców poprzez m.in. przygotowanie zajęć, zakup podręczników i materiałów w języku angielskim, przygotowanie w języku angielskim dokumentacji związanej z rekrutacją i studiami (wnioski, decyzje były dostępne w języku polskim i języku angielskim). Uczelnia co roku udostępniała Regulamin Studiów w języku polskim i angielskim wraz ze wszystkimi załącznikami. Organizowano także dla studentów anglojęzycznych dni adaptacyjne (*Orientation Days* - 2-3 dni spotkań z urzędami, m.in. Urzędem do Spraw Cudzoziemców, Narodowym Funduszem Zdrowia, Urzędem Miejskim Wrocławia). Uniwersytet organizował również corocznie płatny miesięczny kurs przygotowawczy dla cudzoziemców przyjętych na pierwszy rok studiów w języku angielskim, kurs obejmował zajęcia wprowadzające w języku angielskim do kierunkowych przedmiotów na pierwszym roku studiów (organizacja kursu została poddana badaniu, co zostało opisane w punkcie 3.1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Uczelnia od 2017 r. organizowała kursy językowe dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi oraz dla nauczycieli. Zasady uczestnictwa w kursie dla pracowników administracyjnych Uczelni określał *Regulamin kursów językowych dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi*¹². Cudzoziemcom zapewniano kursy języka polskiego i języka angielskiego w ramach lektoratów oraz zakwaterowanie w akademikach.

(akta kontroli: t. I str. 321-327, t. III str. 3-5, 50-76, 119-147, 270-511)

Prorektor ds. Dydaktyki w wyjaśnieniach wskazał, iż rzeczą powszechną jest, że w Polsce dramatycznie brakuje personelu medycznego. Zatem działania uczelni medycznych, ukierunkowane na szerokie pozyskiwanie cudzoziemców, na kierunki polskojęzyczne, byłyby sprzeczne ze społecznymi potrzebami. Cudzoziemcy, są to osoby, które z założenia po ukończeniu studiów wyjadą z Polski i nie zasilą oni polskich kadr. Na uczelni medyczne co roku na kierunek lekarski i lekarsko-dentystyczny aplikuje dużo więcej osób niż limit miejsc określony przez Ministra Zdrowia.

(akta kontroli: t. III str. 63-76)

Uczelnia nie szacowała kosztów i dochodów związanych z kształceniem cudzoziemców. Koszty kształcenia na poszczególnych wydziałach oraz przychody były planowane łącznie, dla wszystkich studentów, w tym cudzoziemców, stacjonarnych i niestacjonarnych,

(akta kontroli: t. I 62-230, 321-327, t. III str. 3-5, 50-76, 119-147)

Wyjaśniając przyczyny braku prowadzenia odrębnej ewidencji dla cudzoziemców, Kwestor Uczelni podała, że Uniwersytet nie planuje kosztów kształcenia odrębnie dla cudzoziemców ze względu na fakt realizacji takiego samego programu kształcenia wynikającego ze standardów kształcenia lub Krajowych Ram Kwalifikacji w zależności od kierunku. W grupach studenckich uczestniczą zarówno studenci studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych, w tym cudzoziemcy, dlatego też koszty kształcenia cudzoziemców są równe kosztom kształcenia obywateli polskich. Studenci zarówno stacjonarni jak i niestacjonarni (z wyjątkiem kierunków na Wydziale Nauk o Zdrowiu) odbywają zajęcia w trybie stacjonarnym (poniedziałek-piątek) i dotyczy to również studentów cudzoziemców. W związku z powyższym, planując w danym roku budżetowym przychody za świadczone usługi edukacyjne na wszystkich kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych nie wyodrębnia się w nich przychodów od studentów cudzoziemców.

¹² Zarządzenie nr 21/XV R/2017 Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu z dnia 14 marca 2017 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uniwersytet posiadał bieżące informacje w zakresie liczby cudzoziemców odbywających i podejmujących kształcenie na Uczelni, w tym na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów oraz dane dotyczące warunków, na podstawie których osoby niebędące obywatelami polskimi podjęły i odbywały studia oraz inne formy kształcenia. Szacowanie kosztów kształcenia i dochodów z tego tytułu obejmowało wszystkich studentów bez wyodrębnienia kosztów i dochodów związanych z kształceniem cudzoziemców. Uczelnia oszacowała możliwości kształcenia cudzoziemców przede wszystkim na kierunkach płatnych prowadzonych w języku angielskim, w oparciu o możliwości jednostek klinicznych oraz z uwzględnieniem ustalonych limitów przyjęć studentów przez Ministra Zdrowia.

OBSZAR

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie Senat ustalił warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców¹³, w tym odpowiednie przepisy prawa¹⁴. Uchwały Senatu zostały podane do wiadomości w wymaganym terminie¹⁵. Rekrutacja dla wszystkich studentów na studia prowadzona była w systemie elektronicznym tzw. Internetowej Rejestracji Kandydatów (dalej: IRK) zarówno dla kierunków prowadzonych w języku polskim jak i w języku angielskim uwzględniając w tym cudzoziemców. Uchwały określały m.in. zasady i tryb postępowania rekrutacyjnego na studia stacjonarne i niestacjonarne prowadzone w języku polskim oraz angielskim, minimalną liczbę punktów uprawniającą kandydata do uczestniczenia w postępowaniu kwalifikacyjnym oraz warunki przyjęcia na studia.

(akta kontroli t. I str. 62-230)

2.2. Warunki rekrutacji w kontrolowanym okresie zostały uregulowane w obowiązujących: rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych¹⁶ oraz rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach

¹³ [1] Uchwała nr 1536 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2016/2017 (zmieniona uchwałą Senatu nr 1638 z dnia 27 kwietnia 2016 r.); [2] uchwała nr 1658 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2017/2018 (zmieniona uchwałą Senatu 1745 z dnia 28 lutego 2017 r., uchwałą Senatu nr 1762 z dnia 26 kwietnia 2017 r.); [3] uchwała nr 1763 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2018/2019 (zmieniona uchwałą Senatu nr 1817 z dnia 29 listopada 2017 r.); [4] uchwała nr 1885 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2019/2020 (zmieniona uchwałą Senatu nr 1978 z dnia 19 grudnia 2018 r., uchwałą Senatu nr 1983 z dnia 30 stycznia 2019 r.).

¹⁴ Zgodnie z art. 196 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (w stanie prawnym do 30 września 2018 r.) oraz art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

¹⁵ Do 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki (w stanie prawnym do 30 września 2018 r.) lub do 30 czerwca poprzedzającego rok akademicki (w stanie prawnym od 1 października 2018 r.). W przypadku szkoły doktorskiej podmiot prowadzący szkołę dokorską udostępnia zasady rekrutacji nie później niż 5 miesięcy przed rozpoczęciem rekrutacji. W przypadku studiów doktoranckich uchwałą podaje się do publicznej wiadomości nie później niż do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego, w którym rozpoczyna się rok akademicki, którego uchwała dotyczy.

¹⁶ Dz. U. z 2006 r. poz. 190 – uchylone z dniem 1 października 2017 r.

rozwojowych¹⁷, a także we wskazanych w punkcie 2.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego uchwałach Senatu Uniwersytetu. Od roku akademickiego 2019/2020 obowiązywały tylko regulacje wewnętrzne, tj. uchwała nr 1885 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2019/2020.

Zakres dokumentacji przechowywanej w teczkach akt osobowych studentów do 30 września 2016 r. określał § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów¹⁸. Od dnia 1 października 2018 r. sposób prowadzenia teczek akt osobowych studenta został określony w § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów¹⁹.

(akta kontroli t. I str. 62-230)

Przeprowadzone badanie na próbie dokumentacji osobowej 20 losowo wybranych studentów²⁰, po pięciu z każdego roku akademickiego objętego kontrolą²¹ (z różnych kierunków²², poziomów²³ i trybów studiów²⁴), wykazało, że we wszystkich przypadkach cudzoziemcy byli przyjmowani na Uniwersytet zgodnie z wymaganiami wynikającymi z wyżej wymienionych przepisów prawa i regulacji wewnętrznych²⁵.

(akta kontroli t. I str. 62-230, t. III 7-15)

2.3. Decyzje Rektora dotyczące podejmowania i odbywania studiów oraz kształcenia w szkołach doktorskich wydawane były na podstawie kryteriów określonych w uchwałach Senatu w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia (wskazanych w punkcie 2.1. wystąpienia pokontrolnego). Do dnia 30 września 2018 r. zasady podejmowania studiów w Polsce przez cudzoziemców regulował art. 43 ust. 1-2a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Natomiast zgodnie z art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 tej ustawy, cudzoziemcy niewymienieni w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 5 ustawy, mogli podejmować i odbywać kształcenie na podstawie odpowiednio umów zawieranych z podmiotami zagranicznymi przez uczelnie, na zasadach określonych w tych umowach oraz decyzji rektora uczelni.

Kryteria te były publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Uczelni oraz na stronie rekrutacyjnej. Liczba wydanych decyzji kształtowała się następująco:

- w roku akademickim 2016/2017 decyzją Rektora przyjęto 41 cudzoziemców, na 205 przyjętych cudzoziemców ogółem²⁶;
- w roku akademickim 2017/2018 decyzją Rektora przyjęto 40 cudzoziemców, na 185 przyjętych cudzoziemców ogółem;

¹⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 1125, uchylone z dniem 1 października 2018 r.

¹⁸ Dz. U. poz. 1554 ze zm.

¹⁹ Dz. U. poz. 1861 ze zm.

²⁰ Z lat akademickich 2016/2017-2019/2020, w tym: [1] 25 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2016/2017 (stanowiących 4,3% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę), [2] 22 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2017/2018 (stanowiących 3,9% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę), [3] 23 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2018/2019 (stanowiących 3,8% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę), [4] 23 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2019/2020 (stanowiących 4,2% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę).

²¹ Kontrola objęła lata akademickie 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020.

²² Były to m.in.: studia na kierunku: lekarskim, lekarskim (*English Division*), lekarsko-dentystycznym, lekarsko-dentystycznym (*English Division*), farmacja, położnictwo.

²³ I stopnia, II stopnia, jednolitych studiów magisterskich.

²⁴ Stacjonarne i niestacjonarne.

²⁵ Przyjętych zarówno na podstawie decyzji Rektora, jak i decyzji Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej.

²⁶ W latach akademickich cudzoziemcy spełniający kryteria określone w art. 43 ust. 1-2a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* byli przyjmowani na Uczelnię na podstawie decyzji Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, natomiast zgodnie z art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 tej ustawy, cudzoziemcy niewymienieni w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 5 ustawy, byli przyjmowani na Uczelnię na podstawie decyzji Rektora.

- w roku akademickim 2018/2019 decyzją Rektora przyjęto 31 cudzoziemców, na 209 przyjętych cudzoziemców ogółem;
- w roku akademickim 2019/2020 decyzją Rektora przyjęto wszystkich cudzoziemców, 197 studentów.

Badanie prawidłowości wydawanych decyzji przeprowadzono na próbie 82 dokumentacji z rekrutacji cudzoziemców (22 w roku akademickim 2016/2017, 20 w roku akademickim 2017/2018, 20 w roku akademickim 2018/2019, 20 w roku akademickim 2019/2020; z różnych kierunków²⁷, poziomów²⁸ i trybów studiów²⁹). Co do zasady decyzje Rektora zostały wydane zgodnie z określonymi wytycznymi, jednak w dwóch przypadkach zamiast decyzji Rektora, decyzję o przyjęciu cudzoziemców na studia wydała Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. W jednym przypadku kandydat został przyjęty na podstawie certyfikatu z języka angielskiego potwierdzającego znajomość tego języka na poziomie B1, mimo że powinien on legitymować się przy przyjęciu na studia znajomością języka na poziomie B2, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 1-6, 30-49, t. IV str. 22-57)

2.4. Z badania szczegółowego przeprowadzonego na próbie – dokumentacji osobowej 80 cudzoziemców przyjętych na Uniwersytet w kontrolowanym okresie (20 w roku akademickim 2016/2017, 20 w roku akademickim 2017/2018, 20 w roku akademickim 2018/2019, 20 w roku akademickim 2019/2020; z różnych kierunków³⁰, poziomów³¹ i trybów studiów³²) wynikało, że wszyscy cudzoziemcy podczas rekrutacji złożyli wymagane dokumenty potwierdzające ich kwalifikacje językowe, a Uczelnia zapewniła im możliwość udziału w zajęciach na odpowiednim poziomie znajomości języka polskiego lub języka angielskiego. Poziom znajomości języka (polskiego i angielskiego) weryfikowano na podstawie przedłożonych zaświadczeń, tj. certyfikatu znajomości języka angielskiego na poziomie co najmniej B2 (wymóg ten nie dotyczył osób, które ukończyły edukację w języku angielskim i osób, dla których był to język ojczysty) oraz dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego wymienionych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*³³ (do końca 2017 r.) oraz w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*³⁴ (obowiązywało od 13 czerwca 2018 r., zostało uchylone z dniem 1

²⁷ Były to m.in.: studia na kierunku: lekarskim, lekarskim (*English Division*), lekarsko-dentystycznym, lekarsko-dentystycznym (*English Division*), farmacja, położnictwo, pielęgniarstwo, fizjoterapia, dietetyka.

²⁸ I stopnia, II stopnia, jednolitych studiów magisterskich.

²⁹ Stacjonarne i niestacjonarne.

³⁰ Były to m.in.: studia na kierunku: lekarskim, lekarskim (*English Division*), lekarsko-dentystycznym, lekarsko-dentystycznym (*English Division*), farmacja, położnictwo, pielęgniarstwo, fizjoterapia, dietetyka.

³¹ I stopnia, II stopnia, jednolitych studiów magisterskich.

³² Stacjonarne i niestacjonarne.

³³ Zgodnie z tym przepisem cudzoziemcy mogą być przyjmowani na studia, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3, prowadzone w języku polskim, jeżeli: 1) ukończą roczny kurs przygotowawczy do podjęcia nauki w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, zwanego dalej „ministrem”, lub 2) posiadają certyfikat znajomości języka polskiego wydany przez Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego, jako Obcego, lub 3) uzyskają potwierdzenie uczelni przyjmującej, że ich przygotowanie oraz stopień znajomości języka polskiego pozwalają na podjęcie studiów w języku polskim.

Zgodnie z § 3 ust. 3 tego rozporządzenia, cudzoziemcy mogą być przyjmowani na studia, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3, prowadzone w języku obcym, jeżeli legitymują się dokumentem potwierdzającym znajomość języka obcego, w którym prowadzone są studia, wymienionym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 września 1999 r. w sprawie sposobu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w służbie cywilnej (Dz. U. Nr 79 zm.), z zastrzeżeniem ust. 4.

³⁴ Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia, cudzoziemcy mogą podejmować studia, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1 i 2, prowadzone w języku polskim, jeżeli: 1) ukończą kurs przygotowawczy do podjęcia kształcenia w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego lub 2) posiadają certyfikat znajomości języka polskiego potwierdzający znajomość języka polskiego co najmniej na poziomie biegłości językowej B1,

października 2018 r.), a także wynikających z wewnętrznych regulacji Uczelni, tj. zarządzenia nr 1885 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2019/2020 (od roku akademickiego 2019/2020)³⁵.

W latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 cudzoziemcy mogli kształcić się w Uniwersytecie na następujących kierunkach: lekarskim (na Wydziale Lekarskim), lekarsko-dentystycznym (na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym), farmacji i analityki medycznej (na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Analityki Medycznej), pielęgniarstwa, położnictwa, dietetyki, fizjoterapii, ratownictwa medycznego i zdrowie publicznego (na Wydziale Nauk o Zdrowiu), a także na studiach podyplomowych i w Szkole Doktorskiej. Na kierunku lekarskim oraz lekarsko-dentystycznym Uczelnia oferowała studia w języku angielskim (*English Division*).

Studenci kształcący się w języku angielskim odbywali lektorat z języka polskiego, natomiast jeżeli byli wśród nich obywatele polscy lub osoby, które bardzo dobrze znały język polski, wówczas dla nich organizowane były zajęcia z języka angielskiego.

Weryfikacja znajomości języka angielskiego przez wykładowców prowadzących zajęcia dla studentów w ramach *English Division* odbywała się na etapie przystępowania tych osób do konkursów na stanowiska nauczycieli akademickich. Jednym z kryteriów dla kandydatów na te stanowiska była dobra znajomość języka angielskiego (pkt 1 ust. 7 wzoru ogłoszenia stanowiącego załącznik nr 1 do *Regulaminu przeprowadzania postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich*). Poza złożeniem oświadczenia o dobrej znajomości języka angielskiego, osoby te nie były zobligowane do składania certyfikatów językowych. Niemniej, jak wyjaśnił Prorektor ds. Dydaktyki, żaden kierownik jednostki nie może sobie pozwolić na zatrudnienie osoby niewładającej językiem angielskim, w przypadku gdy jego komórka organizacyjna prowadzi zajęcia na *English Division*. Weryfikacja znajomości języka angielskiego odbywała się przez kierownika jednostki, podczas obrad komisji rekrutacyjnej. W odniesieniu do kadry administracyjnej nie było jednolitej procedury. Wymagania były uzależnione od komórki organizacyjnej, w której pracownik był zatrudniony.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-5, 16-60)

2.5. Uczelnia umożliwiała cudzoziemcom realizującym kształcenie zdobywać liczbę punktów ECTS³⁶ przypisanych do zajęć, właściwych na określonym kierunku,

wydany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, lub 3) uzyskają w procesie rekrutacji potwierdzenie uczelni przyjmującej, że ich stopień znajomości języka polskiego pozwala na podjęcie studiów w języku polskim, lub 4) posiadają świadectwo dojrzałości wydane w polskim systemie oświaty, lub 5) ukończyli szkołę ponadpodstawową za granicą, w której zajęcia były prowadzone w języku polskim.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia, cudzoziemcy mogą być przyjmowani na studia, prowadzone w języku obcym, jeżeli: 1) posiadają dokument potwierdzający znajomość języka obcego, w którym będą prowadzone studia, określony w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1889 i 2203 oraz z 2018 r. poz. 106) lub 2) posiadają świadectwo, dyplom lub inny dokument potwierdzający ukończenie za granicą szkoły ponadpodstawowej, w której zajęcia były prowadzone w tym samym języku obcym, w którym będą prowadzone studia, lub 3) uzyskają w procesie rekrutacji potwierdzenie uczelni przyjmującej, że ich przygotowanie oraz stopień znajomości języka obcego pozwalają na podjęcie studiów w tym języku.

³⁵ Przez zaświadczenie o znajomości języka polskiego rozumiano: (a) potwierdzenie ukończenia rocznego kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, lub (b) certyfikatu znajomości języka polskiego wydanego przez Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, lub (c) zaświadczenie potwierdzające zdanie egzaminu z języka polskiego w Uczelni z wynikiem pozytywnym.

³⁶ Europejski System Transferu Punktów (ECTS, ang. *European Credit Transfer System*) – zbiór procedur, które zostały opracowane przez Komisję Europejską gwarantujących zaliczanie studiów krajowych i zagranicznych do programu realizowanego przez studenta w macierzystej uczelni. Komisja Europejska promuje w ten sposób współpracę pomiędzy

poziomie i profilu, co również wykazało badanie przeprowadzone na próbie opisanej w punkcie 2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Zajęcia zaliczone przez cudzoziemców w poszczególnych latach studiów odpowiadały liczbie punktów ECTS przewidzianych dla danego kierunku (wynikających z programu kształcenia), tj. Uczelnia umożliwiała spełnienie wymogów wynikających z art. 164a ust. 1 i 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz art. 76 ust. 1 pkt 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* w zakresie warunków ukończenia studiów i uzyskania dyplomu dotyczących uzyskania efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano odpowiednią do stopnia liczbę punktów ECTS³⁷.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-15)

2.6. W kontrolowanym okresie Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ewaluację na czterech kierunkach, były to: pielęgniarstwo - Wydział Nauk o Zdrowiu, farmacja - Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej, lekarski - Wydział Lekarski, analityka medyczna - Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej. W wyniku tych działań wydała oceny programowe, które w odniesieniu do kryterium umiędzynarodowienia procesu kształcenia, przedstawiały się następująco: [1] pielęgniarstwo – w pełni³⁸, [2] farmacja –w pełni³⁹, [3] lekarski – w pełni⁴⁰, [4] analityka medyczna – kryterium spełnione⁴¹.

Przed wizytacją Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydziały sporządzały raporty samooceny, z których wynikało m.in., że jednym z celów strategicznych na kierunku pielęgniarstwo dla obszaru dydaktycznego było doskonalenie procesu kształcenia, m.in. poprzez nawiązanie współpracy międzynarodowej z uczelniami kształcącymi na kierunku pielęgniarstwo, zapewnienie możliwości transferu wiedzy w zakresie umiejętności dydaktycznych pracowników, jak również utrzymanie realizacji części programu studiów za granicą, współpraca z fundacjami i organizacjami wspierającymi uczelnie w poszukiwaniu partnerów międzynarodowych (m.in. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, program Leonardo da Vinci, Erasmus), rozpoczęcie kształcenia na kierunku pielęgniarstwo w języku angielskim. Na kierunku lekarskim w ramach umiędzynarodowienia prowadzono studia w języku angielskim. Ponadto corocznie organizowane były konferencje Studenckich Kół Naukowych, jako element rozszerzający program kształcenia, które również gromadziły studentów zagranicznych. Czynnikiem zwiększającym stopień umiędzynarodowienia była wymiana studencka w ramach programu Erasmus+. Na kierunku farmacja zagadnienia związane z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia ujęto m.in. w dokumencie pn. *Misja i Strategia Rozwoju Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej*. Dokument ten wskazywał m.in. na rozszerzenie oferty edukacyjnej, rozwój współpracy naukowo-dydaktycznej, umiędzynarodowienie studiów w ramach europejskich programów stypendialnych, otwarcie Wydziału na uczelnie europejskie oraz zwiększenie mobilności studentów

uczelniami w zakresie wymiany studentów. ECTS jest częścią programu Socrates-Erasmus (źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Europejski_System_Transferu_Punkt%C3%B3w).

³⁷ Co najmniej 180 punktów ECTS w przypadku studiów I stopnia, co najmniej 90 punktów ECTS w przypadku studiów II stopnia, co najmniej 300 punktów ECTS w przypadku jednolitych studiów magisterskich pięcioletnich oraz co najmniej 360 punktów ECTS w systemie jednolitych studiów magisterskich sześcioletnich.

³⁸ Uchwała nr 418/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie oceny programowej na kierunku „pielęgniarstwo” prowadzonym na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

³⁹ Uchwała nr 283/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie oceny programowej na kierunku „farmacja” prowadzonym na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Analityki Medycznej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym.

⁴⁰ Uchwała nr 527/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 września 2018 r. w sprawie oceny programowej na kierunku lekarskim prowadzonym na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym.

⁴¹ Uchwała nr 498/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie oceny programowej na kierunku „analityka medyczna” prowadzonym na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym.

i nauczycieli akademickich. Na kierunku analityka medyczna udział studentów w wymianie międzynarodowej był niewielki (w latach 2013-2019 odnotowano dwa wyjazdy studentów kierunku analityka w ramach programu Erasmus+), niemniej jednak dzięki wymianie wykonana została praca magisterska. Umieędzynarodowienie przejawiało się głównie w udziale kadry naukowej w konferencjach międzynarodowych, jak również organizacji konferencji o zasięgu międzynarodowym (w latach 2013-2019 odbyło się 19 takich konferencji), co dawało możliwość wymiany doświadczeń naukowych i dydaktycznych. Ponadto na kierunku analityka zajęcia prowadziło dwóch profesorów mających status *visiting professor*.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-5, 289-511)

2.7. W Uczelni funkcjonował wewnętrzny system zapewnienia jakości wprowadzony uchwałą nr 1487 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 18 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia *Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia* (dalej: USZJK), w ramach którego badano proces kształcenia cudzoziemców, w tym analizowano przyczyny skreślenia z listy studentów. System ten obejmował swoim działaniem wszystkich pracowników Uniwersytetu, studentów, uczestników studiów podyplomowych oraz doktoranckich wydziałów Uczelni. W ramach USZJK jako mechanizmy kontrolne i naprawcze wykorzystywano ankietowanie⁴², audyt wewnętrzny oraz hospitacje zajęć dydaktycznych. Obejmował on także tworzenie opisów kierunkowych efektów kształcenia oraz sylabusów do przedmiotów, doskonalenie i okresowe przeglądy programów i sylabusów do przedmiotów - monitorowanie poziomu kształcenia obcokrajowców odbywało się na tym samym poziomie co studentów polskich. Przykładowo, w ramach USZJK prowadzone były badania opinii studentów, zarówno polskich jak i cudzoziemców na temat jakości zajęć i umiejętności dydaktycznych osób je prowadzących. Podstawowym narzędziem wykorzystywanym w badaniu była Studencka Ankieta Oceny Nauczyciela Akademickiego. Opinie wyrażane w ankiecie przez studentów miały przede wszystkim na celu kontrolowanie jakości procesu nauczania oraz inspirowanie nauczycieli akademickich do analizy i doskonalenia ich umiejętności dydaktycznych, w tym sposobów prowadzenia zajęć. Weryfikacja jakości kształcenia studentów polskich i zagranicznych opierała się także na hospitacji zajęć. Hospitacje były prowadzone w każdym semestrze na wybranych losowo grupach, zgodnie z ustalonym przez Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzonym przez dziekanów, semestralnym planem hospitacji.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-5, 85-118, 152-269)

Procedura badania losów absolwentów Uniwersytetu i monitoringu ich karier była częścią USZJK. Odbywała się na podstawie zarządzenia nr 11/XV R/2015 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie *monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*. Badanie było przeprowadzane na podstawie złożonego oświadczenia woli uczestnictwa w badaniu ankietowym w ramach monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu. Polegało ono na trzykrotnym wysłaniu linka do wypełnienia ankiety on-line w ramach monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni. Badanie było prowadzone po upływie roku, trzech oraz pięciu lat od ukończenia studiów. Udział w nim był dobrowolny i wymagał wyrażenia zgody przez studenta ostatniego roku studiów. Badanie było przeprowadzane anonimowo, poprzez przekazanie za pośrednictwem poczty elektronicznej linku do kwestionariusza ankiety.

⁴² Ankiety oceny jakości kształcenia, ankieta - Studencka Ocena Nauczyciela Akademickiego, ankieta monitorowania karier zawodowych absolwentów.

Przykładowo z Raportu z badania „Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu rocznika 2018” wynikało, że większość, bo 76% uczestników badania pracowała, natomiast 24% respondentów nie pracowało. Jeśli chodzi o czas poszukiwania pracy, to 67% absolwentów uczestniczących w badaniu znalazło pracę „od razu”, 15% osób znalazło pracę do miesiąca od zakończenia studiów, 10% osób szukało pracy od dwóch do 12 miesięcy od zakończenia studiów (zgrupowano odpowiedzi), ponad 1% badanych poszukiwało pracy powyżej roku, zaś blisko 7% uczestników badania nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Absolwenci Wydziału Lekarskiego oraz Lekarsko-Stomatologicznego znaleźli pracę zaraz po zakończeniu nauki, wykorzystując miejsce, gdzie odbywali staż, korzystając z własnej siatki kontaktów lub odpowiadając na propozycję pracy.

Najliczniejszą i najbardziej zróżnicowaną grupą respondentów byli absolwenci Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej. By osiągnąć cel wykorzystali miejsca praktyk, staże, własne znajomości lub zasoby Internetu. Bardzo dużo osób skorzystało z propozycji złożonej przez pracodawcę po odbytych praktykach czy stażach podyplomowych. Jedynie dwóch respondentów spośród wszystkich pracujących ankietowanych poszukiwało pracy powyżej roku. Wśród absolwentów Uczelni najczęściej wskazywanym miejscem pracy był szpital - aż 50% studentów pracowało w tego typu jednostce. Najczęściej wskazywany był on przez absolwentów Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu. Absolwenci Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego najczęściej wskazywali przychodnie i poradnie, zaś absolwenci Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej najczęściej pracują w aptekach lub szpitalach.

(akta kontroli t. IV str.283-358)

Badanie przeprowadzone na próbie ośmiu absolwentów cudzoziemców, którzy ukończyli studia w latach 2017-2019 i pobierali stypendia (stypendia socjalne lub stypendia Rektora) wykazało, że jeden z nich nie wyraził zgody na udział w badaniu ankietowym. W przypadku siedmiu absolwentów, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu, sześciu absolwentom przekazano ankietę, natomiast w przypadku jednego z nich nie minął wymagany okres od ukończenia studiów do pierwszego badania ankietowego. W związku z faktem, że badanie było anonimowe, nie była możliwa identyfikacja odpowiedzi absolwentów. Badanie ankietowe obejmowało m.in. pytania o karierę zawodową, aktualną sytuację na rynku pracy ankietowanego absolwenta, aktualne miejsce pracy, branżę w jakiej osoba badana była zatrudniona, łączny staż pracy, w tym w ramach umów o pracę i w ramach umów cywilnoprawnych, dotychczas zajmowane stanowiska przez absolwenta, podejmowane aktywności w ramach rozwoju kariery, a także pytano o zainteresowanie absolwenta pracą za granicą.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-5, 85-118)

Przyczynami skreśleń z listy studentów zarówno na studiach w języku polskim, jak i w języku angielskim były przede wszystkim rezygnacje ze studiów. Studenci studiujący w języku angielskim często rezygnowali, gdyż dostawali miejsca na studiach w swoim ojczystym kraju (np. studenci na kierunku lekarskim *English Division* z Niemiec). Natomiast na studiach w języku polskim najczęstszą przyczyną rezygnacji były złe wyniki w nauce, co wiązało się z powtarzaniem roku i koniecznością poniesienia w związku z tym opłat.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 3-5, 119-120, 148-151)

Kontrola wykazała, że spośród:

- 36 stypendystów studentów cudzoziemców w roku akademickim 2016/2017, którzy otrzymali stypendia w kwocie ogółem 284,4 tys. zł, nikt nie został skreślony z listy studentów;
- 31 stypendystów studentów cudzoziemców w roku akademickim 2017/2018, którzy otrzymali stypendia w łącznej kwocie 131,6 tys. zł, nikt nie został skreślony z listy studentów;
- 62 stypendystów studentów cudzoziemców w roku akademickim 2018/2019, którzy otrzymali stypendia na łączną kwotę 594,6 tys. zł, cztery osoby (którym wypłacono stypendia na kwotę 41,8 tys. zł) zostały skreślone z listy studentów (w tym jeden student studiów I stopnia, trzech studentów jednolitych studiów magisterskich). Przyczynami skreśleń była rezygnacja ze studiów złożona przez studentów;
- 83 stypendystów studentów cudzoziemców w roku akademickim 2019/2020 (do 15 czerwca), którym wypłacono stypendia na kwotę 906,4 tys. zł, nikt nie został skreślony z listy studentów.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 1-2, 148-151)

Spośród osób pobierających stypendia, studia w terminie ukończyło w roku akademickim 2016/2017 – dwóch studentów (wypłacono stypendia w kwocie 16,2 tys. zł), w roku akademickim 2017/2018 – czterech studentów (wypłacono stypendia w kwocie 14,9 tys. zł, a w roku 2018/2019 – pięciu studentów (wypłacono stypendia w kwocie 52,7 tys. zł).

(akta kontroli t. III str. 1-2)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Badanie prawidłowości wydawanych decyzji przeprowadzone na próbie 82 dokumentacji z rekrutacji cudzoziemców wykazało, że w przypadku trzech cudzoziemców aplikujących na studia prowadzone w języku angielskim (stanowiących 3,7% zbadanej próby) nie zachowano wymagań wynikających z obowiązujących przepisów i regulacji wewnętrznych, tj.:

- na Uczelni w roku akademickim 2016/2017 przyjęto dwóch studentów (o których mowa w art. 43 ust. 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*), na Wydział Lekarsko-Stomatologiczny (kierunek lekarsko-dentystyczny) na podstawie decyzji wydanej przez niewłaściwy podmiot, tj. Wydziałową Komisję Rekrutacyjną, mimo że zgodnie z art. 43 ust. 3 pkt 4 tej ustawy podstawą ich przyjęcia na studia powinna być decyzja Rektora;

- jeden student został przyjęty na studia prowadzone w języku angielskim w roku akademickim 2018/2019 na Wydział Lekarsko-Stomatologiczny, kierunek lekarsko-dentystyczny legitymując się certyfikatem potwierdzającym znajomość języka angielskiego na poziomie B1, podczas gdy zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych* oraz § 2 ust. 1 pkt 1 lit. d załącznika nr 6 do uchwały nr 1763 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie *warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w roku akademickim 2018/2019*, aby zostać przyjętym na studia prowadzone na Uniwersytecie wymagana była znajomość języka angielskiego, co najmniej na poziomie B2.

(akta kontroli t. I str. 57-61, t. III str. 1-6, 30-49, 152, t. IV str. 22-57)

Dziekan Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego potwierdziła, że akta osobowe nie zawierały wymaganego certyfikatu. Ponadto w odniesieniu do dwóch studentów przyjętych na podstawie decyzji Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, Dziekan wskazała, że rekrutację na rok akademicki przeprowadzały Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne, a decyzje dotyczące kandydatów, o których mowa w art. 43 ust. 3, 5, 5a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* były wydawane przez Rektora. Procedura rekrutacyjna była prowadzona przez Komisję Rekrutacyjną, która mogła omyłkowo wydać wskazane dwie decyzje.

(akta kontroli t. III str. t. IV str. 22-57)

OCENA CZĄSTKOWA

Uniwersytet uchwałami Senatu ustalił warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów oraz określił zasady rekrutacji cudzoziemców. Prowadzenie procesu rekrutacji i wydawanie przez Rektora decyzji dotyczących podejmowania i odbywania studiów realizowane było, na podstawie jasno określonych, opublikowanych kryteriów. We wszystkich zbadanych przypadkach w trakcie kształcenia umożliwiano cudzoziemcom zdobycie odpowiedniej liczby punktów ECTS. Badanie dotyczące prawidłowości wydawania przez Rektora decyzji o przyjęciu na studia przeprowadzone na próbie 82 przypadków wykazało, że w trzech przypadkach studenci zostali przyjęci niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, tj. w dwóch przypadkach decyzja została wydana przez niewłaściwy podmiot (Wydziałową Komisję Rekrutacyjną zamiast Rektora), a w jednym przypadku kandydat został przyjęty na studia, mimo że nie posiadał certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2.

W Uczelni wdrożono USZJK i procedurę badania losów absolwentów, w ramach którego monitorowanie poziomu kształcenia obcokrajowców oraz ich losów po zakończeniu studiów odbywało się na tym samym poziomie co studentów polskich. Nie analizowano odrębnie kwestii związanych z kształceniem cudzoziemców.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.1. Planowanie kształcenia cudzoziemców

3.1.1. Uczelnia nie dysponowała udokumentowaną diagnozą potrzeb w zakresie kształcenia cudzoziemców i nie prowadziła w tym zakresie dedykowanych analiz. Jak wyjaśnił Prorektor ds. Dydaktyki, działania związane z kształceniem cudzoziemców były wynikiem ogólnej strategii Uczelni (m.in. zwiększenie liczby studentów na kierunkach płatnych). Prorektor ds. dydaktyki dodał, że podstawowym celem działalności Uczelni było kształcenie kadry medycznej na potrzeby polskiego rynku pracy.

(akta kontroli t. IV str.1-21)

3.1.2. Strategia zakładała jako realizację w obszarze dydaktycznym rozwój oferty i profesjonalną promocję studiów płatnych, w szczególności prowadzonych w języku angielskim. Studia te były ukierunkowane na studentów cudzoziemców, jednak studiowali na nich również obywatele polscy. Innych działań związanych z kształceniem cudzoziemców Strategia nie obejmowała. Nie przewidywała również konkretnych, mierzalnych, osiągalnych, istotnych i określonych w czasie celów odnoszących się do kształcenia cudzoziemców. Prorektor ds. dydaktyki wyjaśnił, że liczba studentów na kierunkach anglojęzycznych ustalana była w zależności od przyznanych limitów przyjęć na studia polskojęzyczne określanych przez Ministra Zdrowia i wynikającej z tego możliwości dydaktycznych jednostek klinicznych w zakresie obsługi dodatkowych studentów.

(akta kontroli t. IV str.1-21)

3.1.3. Uczelnia nie posiadała odrębnych od Strategii planów działań związanych z kształceniem cudzoziemców. Jak wyjaśnił Prorektor ds. Dydaktyki wynikało to z ograniczonych możliwości kształcenia klinicznego (np. pojemności klinik, bariery językowej – polscy pacjenci władają przede wszystkim językiem polskim) oraz priorytetowego traktowania kształcenia studentów na kierunkach polskojęzycznych. W ocenie Prorektora to wszystko sprawiało, że ww. plany nie były konieczne.

(akta kontroli t. IV str.1-21)

3.1.4. W kontrolowanym okresie planowano i zrealizowano następujące projekty/przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców:

- w latach 2017-2019 r. projekt pn. „Kształcenie w języku angielskim – kurs przygotowawczy dla osób przyjętych na pierwszy rok studiów w języku angielskim”, kurs organizowany był na zasadach odpłatności. Kurs przygotowawczy dla studentów *English Division* realizowany był na podstawie zarządzenia nr 48/XV R/2015 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2015 r. *w sprawie organizacji kursu przygotowawczego dla cudzoziemców przyjętych na pierwszy rok studiów w języku obcym (English Division) oraz kursu językowego dla cudzoziemców uczestniczących w programie Erasmus*. Poniesione koszty na realizację kursu przygotowawczego dla studentów *English Division* wyniosły ogółem 304,4 tys. zł (zaplanowano 489,8 tys. zł), a w poszczególnych latach odpowiednio w 2017 r. 58,1 tys. zł (151,0 tys. zł), w 2018 r. 123,2 tys. zł (184,8 tys. zł) i 123,1 tys. zł w 2019 r. (154,0 tys. zł). W 2020 r. Uczelnia planowała zorganizować kurs we wrześniu 2020 r.,

- w roku akademickim 2019/2020 projekt polegający na wypłacie stypendiów Ministra Zdrowia dla cudzoziemców będących studentami na studiach stacjonarnych. Projekt realizowany był w ramach umowy ramowej z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej (dalej: NAWA). Poniesione koszty w 2019 r. i 2020 r. (według stanu na 31 marca) wyniosły ogółem 366,2 tys. zł i były równe planowanym kosztom na ten cel w tym okresie, z czego w 2019 r. planowano i zrealizowano wypłatę stypendiów na kwotę 193,7 tys. zł, a w 2020 r. (według stanu na 31 marca) planowano i wypłacono stypendia na kwotę 172,5 tys. zł.

(akta kontroli t. I str. 321-327, t. IV str.1-3, 58-95, 266)

3.1.5. Badaniem objęto realizację projektu pn. „Kształcenie w języku angielskim – kurs przygotowawczy dla osób przyjętych na pierwszy rok studiów w języku angielskim”. Kurs był prowadzony na zasadach odpłatności.

Przychody z tytułu realizacji kursu wyniosły 501,6 tys. zł, a poniesione koszty zamknęły się kwotą 304,4 tys. zł, z czego w 2017 r. przychody stanowiły 154,7 tys. zł, a poniesione koszty 58,2 tys. zł, w 2018 r. odpowiednio 190,7 tys. zł i 123,2 tys. zł, a w 2019 r. 156,2 tys. zł i 123,1 tys. zł. Ogółem w kursie udział wzięło 166 obcokrajowców, z czego w poszczególnych latach odpowiednio 51, 63 i 52 studentów.

(akta kontroli t. I str. 321-327, t. IV str.1-3, 58-95)

3.2. Finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.2.1. Uczelnia planowała koszty kształcenia dla wszystkich studentów stacjonarnych i niestacjonarnych, w tym cudzoziemców. Nie wyodrębniano kosztów kształcenia cudzoziemców.

Na działania związane z kształceniem, Uniwersytet poniósł w kontrolowanym okresie następujące wydatki⁴³:

⁴³ Ogółem 15 302,0 tys. zł.

- w 2017 r. – 188 361,7 tys. zł, w tym 136 530,5 tys. zł pochodziło z budżetu państwa, a 51 831,2 tys. zł z opłat za studia w języku angielskim oraz za studia niestacjonarne;
- w 2018 r. – 197 965,7 tys. zł, w tym 144 531,2 tys. zł pochodziło z budżetu państwa, a 53 434,5 tys. zł z opłat za studia w języku angielskim oraz opłat obcokrajowców za zajęcia w języku polskim;
- w 2019 r. – 221 091,5 tys. zł, w tym 163 048,9 tys. zł pochodziło z budżetu państwa, a 58 042,6 tys. zł z opłat za studia w języku angielskim oraz opłat obcokrajowców za zajęcia w języku polskim;
- w I kwartale 2020 r. – 37 499,3 tys. zł, w tym 27 654,7 tys. zł pochodziło z budżetu państwa, a 9 844,6 tys. zł z opłat za studia w języku angielskim oraz opłat obcokrajowców za zajęcia w języku polskim.

(akta kontroli t. IV str. 96-100, 437-438)

Jedyną ewidencją przychodów i kosztów, prowadzoną odrębnie dla cudzoziemców były kwoty stypendiów Ministra Zdrowia przyznawanych cudzoziemcom. Koszty poniesione na sfinansowanie stypendiów Ministra Zdrowia wyniosły w 2017 r. 218,7 tys. zł, w 2018 r. 235,8 tys. zł, w 2019 r. 377,3 tys. zł i 172,5 tys. zł według stanu na 31 marca 2020 r. Wzrost kosztów w 2019 r. w stosunku do 2017 r. i 2018 r. wynikał ze zwiększonych środków przyznanych na wypłatę stypendiów przez Ministra Zdrowia.

(akta kontroli t. IV str. 96-100, 265)

3.2.2. Według złożonych przez Kwestora Uniwersytetu wyjaśnień, Uczelnia nie była zobowiązana do prowadzenia ewidencji kosztów kształcenia cudzoziemców w przekroju rodzaju studiów oraz grupy ekonomicznej. W ewidencji Uczelni brak było możliwości wyodrębnienia źródeł finansowania poniesionych wydatków na działania związane z kształceniem cudzoziemców w latach 2017-2020, nie można było zaprezentować ich planowania czy realizacji w podziale na poszczególne grupy beneficjentów (studentów I, II i III stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz studiów podyplomowych).

(akta kontroli t. IV str. 96-100)

3.2.3. W ramach projektów związanych z kształceniem cudzoziemców finansowanych za pośrednictwem NAWA, Uczelnia realizowała na podstawie umowy ramowej nr PPS/UCZ/2019/1/00078/U00001 z dnia 11 grudnia 2019 r. wypłatę stypendiów Ministra Zdrowia dla studentów cudzoziemców. W roku akademickim 2019/2020 Minister Zdrowia sfinansował stypendia dla 49 cudzoziemców będących studentami Uniwersytetu. Wartość planowanych do wypłaty stypendiów na rok akademicki 2019/2020 wyniosła ogółem 538,7 tys. zł, z czego zaliczka przekazana przez NAWA na I semestr roku akademickiego 2019/2020 wynosiła 308,7 tys. zł i została w 100% rozliczona i wykorzystana na wypłatę stypendiów do 29 lutego 2020 r., tj. do końca I semestru roku akademickiego 2019/2020.

(akta kontroli t. IV str. 1-3, 58-95, 266)

3.2.4. Wysokość dochodów z tytułu opłat wnoszonych przez cudzoziemców w latach 2017-2020 (do dnia 31 marca za usługi edukacyjne związane z kształceniem obcokrajowców na studiach niestacjonarnych prowadzonych w języku polskim lub obcym oraz powtarzaniem określonych zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z powodu niezadawalających wyników w nauce) wyniosła ogółem 156 698,5 tys. zł i w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- w 2017 r. – 46 748,9 tys. zł;
- w 2018 r. – 45 849,1 tys. zł;

- w 2019 r. – 45 337,2 tys. zł;
- w 2020 r. – 18 763,3 tys. zł.

Przykładowo w roku akademickim 2019/2020 wysokość opłat za usługi edukacyjne na studiach stacjonarnych prowadzonych w języku obcym (*English Division*) wynosiła: na kierunku lekarskim - 50,0 tys. zł za każdy rok studiów, a na kierunku lekarsko-dentystycznym - 59,0 tys. zł. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych prowadzonych w języku polskim opłaty za każdy rok studiów wynosiły na poszczególnych kierunkach: lekarski - 36,0 tys. zł, lekarsko-stomatologiczny - 40,0 tys. zł, farmacja - 23,0 tys. zł, analityka medyczna - 20,0 tys. zł, pielęgniarstwo - 7,0 tys. zł, położnictwo - 11,0 tys. zł, fizjoterapia - 10,0 tys. zł.

Prawidłowość pobierania opłat skontrolowano na próbie dokumentacji 20 studentów dobranych losowo, po pięć z każdego objętego kontrolą roku akademickiego. We wszystkich 20 przypadkach opłaty od cudzoziemców zostały pobrane prawidłowo i były zgodne z odpowiednimi przepisami i regulacjami wewnętrznymi⁴⁴.

(akta kontroli t. I str. 231-450, t. IV str. 114)

3.2.5. Ogółem w latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 studenci złożyli cztery wnioski o obniżenie opłaty za studia, jeden w roku akademickim 2017/2018, dwa w roku 2018/2019 i jeden wniosek w roku 2019/2020. Na podstawie złożonych przez studentów wniosków Rektor w dwóch przypadkach wydał decyzję o częściowym zwolnieniu z opłat, a w dwóch przypadkach wydał decyzje odmowne.

Badanie obejmujące wydanie ww. czterech decyzji (dwie decyzje zwalniające częściowo z opłat i dwie decyzje odmawiające zwolnienia) wykazało, że we wszystkich czterech przypadkach decyzje były zgodne z przepisami prawa⁴⁵ i zostały wydane na podstawie kryteriów, określonych w uchwale nr 1551 Senatu Uniwersytetu Medycznego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne oraz trybu i warunków zwalniania w całości lub części z tych opłat studentów, cudzoziemców lub doktorantów. Zgodnie z tą uchwałą, student/cudzoziemiec/doktorant mógł ubiegać się o zwolnienie z części opłat za świadczone usługi edukacyjne przez Uniwersytet, w przypadku: [1] uczestniczenia w międzynarodowych programach stypendialnych, z wyłączeniem programów wymiany międzyuczelnianej; [2] udokumentowanej trudnej sytuacji materialnej lub okoliczności losowych powodujących nagłe pogorszenie obecnej sytuacji materialnej w rodzinie. Częściowe zwolnienie z opłaty za usługi edukacyjne nie mogło być wyższe niż 50% wysokości opłaty określonej w umowie o odpłatności.

(akta kontroli t. IV str. 115-211, 217-225, 271-278)

⁴⁴ [1] Zarządzenie nr 60/XV R/2015 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie określenia wysokości i terminów wnoszenia opłat za świadczone usługi edukacyjne od roku akademickiego 2015/2016 związane z kształceniem studentów (obywateli polskich i cudzoziemców), uczestników studiów doktoranckich, i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wzorów umów o odpłatności za usługi edukacyjne doktorantów, porozumień do umów i wniosków (zmieniane zarządzeniem nr 46/XV R/2016 z dnia 25 maja 2016 r.; nr 65/XV R/2017 z dnia 14 czerwca 2017 r.; nr 90/XV R/2017 z dnia 5 września 2017 r.; nr 135/XV R/2018 z dnia 9 listopada 2018 r.; nr 161/XV R/2018 z dnia 7 grudnia 2018 r.; nr 8/XV R/2019 z dnia 13 lutego 2019 r.; nr 53/XV R/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r.; nr 45/XV R/2020 z dnia 21 lutego 2020 r.; nr 48/XV R/2015 z dnia 29 czerwca 2015 r.); [2] zarządzenie nr 12/XV R/2019 z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie określenia wysokości i terminów wnoszenia opłat za usługi edukacyjne świadczone od roku akademickiego 2019/2020 związane z kształceniem studentów (zmieniane zarządzeniem nr 54/XV R/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r.; nr 156/XV R/2019 z dnia 9 października 2019 r.; nr 42/XV R/2020 z dnia 18 lutego 2020 r.).

⁴⁵ Do 31 grudnia 2017 r., na mocy § 19 rozporządzenia z 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych, w przypadku trudnej sytuacji materialnej cudzoziemca lub w przypadku podjęcia przez niego nauki na drugim kierunku studiów lub kształcenia w innej formie na warunkach odpłatności rektor, na wniosek zainteresowanego, może obniżyć opłatę za odbywanie przez cudzoziemców, na zasadach odpłatności, studiów, lub zwolnić z niej całkowicie. Od 13 czerwca 2018 r., zasady zwalniania z opłat cudzoziemców zostały w podobnym zakresie określone w § 12 rozporządzenia z 2018 r. w sprawie podejmowania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych. Od 1 października 2018 r., na podstawie art. 324 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, cudzoziemiec może być zwolniony z opłat, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 2, 3 i 5 oraz art. 163 ust. 2 tej ustawy, na zasadach określonych w umowie między uczelniami albo umowie międzynarodowej. Zwolnienie cudzoziemca z tych opłat może nastąpić również na podstawie decyzji administracyjnej rektora.

3.2.6. W latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 ogółem przyznano 257 stypendiów dla cudzoziemców na kwotę 1 917,0 tys. zł, z czego odpowiednio w roku akademickim 2016/2017 - 54 stypendia na kwotę 284,4 tys. zł, w roku 2017/2018 - 33 stypendia na kwotę 131,6 tys. zł, w roku 2018/2019 - 84 stypendia na kwotę 594,6 tys. zł, a w roku 2019/2020 - 86 stypendiów na kwotę 906,4 tys. zł.

Na podstawie próby dokumentacji 20 studentów skontrolowano prawidłowość przyznawania cudzoziemcom stypendiów Rektora za dobre wyniki w nauce oraz stypendiów socjalnych (18 stypendiów socjalnych oraz dwa stypendia Rektora). Przeprowadzone badanie wykazało, że we wszystkich przypadkach stypendium Rektora zostało przyznane zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa, tj. art. 176 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz art. 86 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* i regulacjami wewnętrznymi⁴⁶.

(akta kontroli t. II str. 1-491, t. IV str. 103-110)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uczelnia zgodnie z przepisami prawa i zawartymi umowami realizowała oraz rozliczała projekty finansowane za pośrednictwem NAWA. W sposób prawidłowy naliczano i pobierano opłaty za studia, prowadzono postępowania o częściowe z nich zwolnienia oraz o przyznanie stypendiów. Władze Uczelni w Strategii założyły rozwój oferty i promocję studiów płatnych, w szczególności prowadzonych w języku angielskim skierowanych zarówno do cudzoziemców jak i obywateli polskich.

OBSZAR

4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

4.1. Współpraca Uniwersytetu Medycznego z innymi podmiotami w zakresie kształcenia cudzoziemców dotyczyła przede wszystkim dwóch kierunków studiów prowadzonych w języku angielskim, tj. lekarskiego i lekarsko-dentystycznego, na których kształciło się najwięcej cudzoziemców. Podejmowane działania Uczelnia dzieliła na cztery obszary:

1. promocja i sprzedaż bezpośrednia – do których zaliczano udział w zagranicznych targach edukacyjnych (w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2020 r. Uczelnia

⁴⁶ W zarządzeniach Rektora Uniwersytetu Medycznego: [1] nr 108/XV R/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie wysokości stypendium socjalnego (w tym stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim), stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi dla studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, wypłacanego ze środków Funduszu Pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w roku akademickim 2016/2017; [2] nr 121/XV R/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie wysokości stypendium socjalnego (w tym stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim), stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi dla studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, wypłacanego ze środków Funduszu Pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w roku akademickim 2017/2018; [3] nr 123/XV R/2018 z dnia 25 października 2018 r. w sprawie wysokości stypendium socjalnego (w tym stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim), stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi dla studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, wypłacanego ze środków Funduszu Pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w roku akademickim 2018/2019; [4] nr 150/XV R/2019 z dnia 7 października 2019 r. w sprawie wysokości stypendium socjalnego (w tym stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim), stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi dla studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, wypłacanego ze środków Funduszu Pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w roku akademickim 2019/2020; [5] nr 101/XV R/2018 z dnia 12 września 2018 r. w sprawie ustalenia wysokości miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne w roku akademickim 2018/2019; [6] nr 131/XV R/2019 z dnia 16 września 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne w roku akademickim 2019/2020; [7] nr 90/XV R/2016 z dnia 7 października 2016 r. w sprawie wysokości dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne w roku akademickim 2016/2017; [8] nr 94/XV R/2017 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie ustalenia wysokości dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne w roku akademickim 2017/2018; [9] nr 187/XV R/2019 z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie doktoranta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne w roku akademickim 2019/2020.

wzięła udział w 18 targach edukacyjnych⁴⁷⁾ oraz bieżącą obsługę kandydatów na studia;

2. promocja bezpośrednia – do których zaliczano współpracę z zagranicznymi i polskimi portalami/wyszukiwarkami edukacyjnymi, w ramach której Uniwersytet był zobowiązany przysyłać aktualne informacje dotyczące swojej oferty edukacyjnej, przygotowywać i przysyłać niezbędne materiały graficzne – w tym zakresie zawarto umowy z pięcioma firmami (jedną polską i czterema zagranicznymi, ze Szwecji, Norwegii, Niderlandów oraz Irlandii);

3. sprzedaż pośrednia – do których zaliczano współpracę z zagranicznymi agencjami rekrutacyjnymi, którym Uczelnia zobowiązana była przysyłać aktualne informacje związane z prowadzonymi naborami na studia oraz materiały graficzne wykorzystywane w tym celu – w tym zakresie zawarto trzy umowy (dwie z Niemcami i jedną z Tajwanem);

4. akredytacja – dotycząca zagranicznych organizacji akredytacyjnych. W kontrolowanym okresie Uniwersytet uzyskał jedną akredytację (organizacji tajlandzkiej), ogółem Uczelnia posiadała ich sześć (oprócz wspomnianej z Tajlandii⁴⁸⁾ - czterech organizacji amerykańskich⁴⁹⁾ i jednej indyjskiej⁵⁰⁾.

W związku ze współpracą z innymi podmiotami realizowaną w czterech, wyżej opisanych obszarach, Uczelnia ponosiła koszty związane z opłatami targowymi, promocją na portalach edukacyjnych, produkcją materiałów promocyjnych i gadżetów reklamowych, a także delegacjami pracowników, które za lata 2017-2020 wyniosły ogółem 131,4 tys. zł.

W ramach współpracy międzynarodowej na Uczelni zatrudnionych było trzech nauczycieli akademickich, cudzoziemców z uczelni zagranicznych (czeskich i niemieckich). Ponadto w ramach statusu „*visiting professors*” zatrudnione były dwie osoby z zagranicznych ośrodków oraz na tej samej podstawie, w ramach pobytów krótkoterminowych, również zapraszani byli zagraniczni goście (pięć osób w 2018 r. i trzy osoby w 2019 r.).

Uniwersytet brał udział w konkursach ogłaszanych przez NAWA i składał wnioski na realizację następujących projektów: „Produkcja aplikacji mobilnej - Mapa Kampusu”, „Produkcja filmu reklamowego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, wraz z jego promocją w ramach międzynarodowych targów edukacyjnych” oraz „Wirtualne spacer po Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu”. Złożone wnioski ostatecznie nie otrzymały rekomendacji do finansowania z NAWA.

(akta kontroli Tom I str. 3-44, t. IV str. 77-79, 228-264)

4.2. Przepływ informacji pomiędzy Uczelnią a współpracującymi w zakresie kształcenia cudzoziemców podmiotami uzależniony był od zawartych umów oraz porozumień, np. w umowie partnerskiej z jednym z konsulatów generalnych RP⁵¹⁾ określono warunki: udziału Uniwersytetu w targach edukacyjnych, świadczonej pomocy logistycznej oraz rozliczenia wykonanej usługi, a w umowie o pośrednictwo w rekrutacji zawartej z niemiecką firmą⁵²⁾ odniesiono się m.in. do przepływu dokumentacji, a także przekazywania materiałów promocyjnych.

⁴⁷⁾ Odbywających się w następujących miastach: Tajpej, Toronto, Chicago, Nowy Jork, Miami, Lizbona, Dublin, Oslo, Bangkok, Bergen, Oslo, San Francisco, Los Angeles, Hanoi, Ho Chi Minh City, Stavanger, Bergen.

⁴⁸⁾ *Medical Council of Thailand* – akredytacja dla kierunku lekarskiego.

⁴⁹⁾ FAIMER – *Foundation for Advancement of International Medical Education and Research* – akredytacja dla kierunku lekarskiego; *Medical Board of California Accreditation* – akredytacja ogólna; *National Committee of Foreign Medical Education and Accreditation (NCFMEA)* – akredytacja ogólna; NYMB – *New York Medical Board* – akredytacja ogólna.

⁵⁰⁾ *Medical Council of India* – akredytacja ogólna.

⁵¹⁾ Umowa partnerska dotycząca organizacji przedsięwzięcia udziału uczelni UMW w targach „*Study and Go Abroad*” w dniu 4 marca 2018 r. w Toronto.

⁵²⁾ Umowa o pośrednictwo w rekrutacji zawarta w dniu 12 stycznia 2015 r.

W umowie ramowej zawartej pomiędzy Uczelnią a NAWA⁵³, w § 7 wyznaczono zasady raportowania i rozliczania środków finansowych. Uczelnia zobowiązana była do złożenia w ciągu roku akademickiego dwóch raportów semestralnych w formie i w sposób wskazany przez NAWA. Ponadto w § 13 ww. umowy ustalone zostały zasady komunikacji pomiędzy stronami, która odbywała się z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego NAWA lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Ponadto strony wyznaczyły koordynatorów do wzajemnych kontaktów wraz ze wskazaniem indywidualnych adresów e-mail, bezpośrednich telefonów oraz zakresów działań.

(akta kontroli t. I str. 3-44, t. IV str. 77-90)

4.3. Przeprowadzone na próbie obejmującej dokumentację 10 cudzoziemców rozpoczynających studia w latach akademickich od 2016/2017 do 2017/2018 badanie obowiązku wynikającego z art. 43 ust. 6a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, tj. niezwłocznego informowania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej przez Rektora Uczelni o przyjęciu na studia cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 tej ustawy oraz niepodjęciu kształcenia przez cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 przywołanej ustawy wykazało, że obowiązek ten dotyczył dwóch zbadanych przypadków i nie został dopełniony, co zostało opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości. Pozostałe objęte badaniem osiem osób nie posiadało statusu cudzoziemca wymienionego w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Od dnia 1 października 2018 r. ww. informacje, a także przypadki skreślenia cudzoziemców z listy studentów były niezwłocznie przekazywane za pośrednictwem systemu POL-on, co sprawdzono na próbie obejmującej dokumentację 10 studentów kształcących się w latach akademickich 2018/2019 i 2019/2020.

(akta kontroli t. I str. 3-44, t. III str. 61-62, str. 77-79, t. VI str. 212-216)

4.4. Badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji – 10 studiujących cudzoziemcach z lat akademickich od 2016/2017 do 2017/2018 wykazało, że zgodnie z art. 43 ust. 6b ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, Rektor Uniwersytetu terminowo przekazywał Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wykazy cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 i 4 tej ustawy sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku z kompletnymi danymi. Wykazy zostały przekazane do 15 stycznia odpowiednio w 2017 r. i w 2018 r. (według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. i dzień 31 grudnia 2017 r.). Badanie przeprowadzone na próbie obejmującej dokumentację 10 cudzoziemców studiujących w latach akademickich od 2018/2019 do 2019/2020 wykazało również, że od dnia 1 października 2018 r. ww. dane były poprawnie wprowadzane i terminowo uzupełniane w systemie POL-on.

(akta kontroli t. I str. 3-44, t. III str. 61-62)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Badanie przeprowadzone na próbie obejmującej dwóch cudzoziemców z lat akademickich od 2016/2017 do 2017/2018, o których mowa w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* wykazało, że nie zrealizowano obowiązku wynikającego z art. 43 ust. 6a ustawy tej samej ustawy w zakresie niezwłocznego poinformowania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej o przyjęciu ich na studia. Prorektor ds. Dydaktyki wskazał, że osoby te rozpoczęły studia angielskojęzyczne w roku akademickim

⁵³ Umowa ramowa nr PPS/UCZ/2019/1/00078/U/00001 z dnia 31 grudnia 2018 r. zawarta pomiędzy Narodową Agencją Wymiany Akademickiej a Uniwersytetem Medycznym.

2017/2018 na Wydziale Lekarskim (kierunek lekarski) i informacja w tym zakresie została wprowadzona w systemie POL-on z dniem 30 listopada 2017 r., zatem umieszczono ich w wykazie studentów i tym samym poinformowano o ich przyjęciu na studia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Z kolei odnośnie poinformowania Komendanta Straży Granicznej Prorektor ds. Dydaktyki powołał się na zestawienie przekazane pismem nr RD-S/2/2018 z dnia 4 stycznia 2018 r. skierowanym do Komendanta Placówki Straży Granicznej Wrocław-Strachowice, w którym podano liczbę cudzoziemców studiujących na Uniwersytecie na dzień 31 grudnia 2017 r. z podziałem na obywatelstwa i liczbę cudzoziemców skreślonych w listy studentów w roku akademickim 2017/2018⁵⁴.

NIK wskazuje, że wynikający wprost z ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* obowiązek dotyczył niezwłocznego poinformowania dwóch podmiotów o przyjęciu na studia określonych cudzoziemców, czego w badanych przypadkach nie dokonano. Braku realizacji ustawowego obowiązku nie może usprawiedliwiać późniejsze (po dwóch miesiącach od przyjęcia cudzoziemców na studia) wprowadzenie danych do systemu informatycznego, tym bardziej, że obowiązek przesyłania tego rodzaju danych Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego w systemie POL-on został wprowadzony dopiero od następnego roku akademickiego (2018/2019). Ustawowego obowiązku nie wypełniało również interwencyjne poinformowanie Komendanta Placówki Straży Granicznej o liczbie cudzoziemców studiujących na Uniwersytecie Medycznym na koniec 2017 r. z podziałem na ich obywatelstwa, z którego nie wynikało ile osób o statusie określonym w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* zostało przyjętych na studia w roku akademickim 2017/2018.

(akta kontroli t. I str. 3-44, t. III str. 61-62, t. IV str. 212-216)

OCENA CZĄSTKOWA

Uniwersytet współpracował z innymi podmiotami na rzecz wspierania cudzoziemców. Wymagane dane i wykazy cudzoziemców były terminowo wprowadzane do systemów informatycznych. W przypadku badania dokumentacji dwóch cudzoziemców stwierdzono niezrealizowanie obowiązku wynikającego z art. 43 ust. 6a ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* w zakresie niezwłocznego poinformowania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej o przyjęciu ich na studia.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Przestrzeganie wymagań określonych w stosownych zarządzeniach Rektora w zakresie dokumentów składanych przez cudzoziemców na etapie rekrutacji na studia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

⁵⁴ Przesłane wykazy był odpowiedzią na pismo Komendanta Placówki Straży Granicznej we Wrocławiu-Strachowicach nr NO-WS/6625/17 z dnia 28 grudnia 2017 r.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, lipca 2020 r.

Kontrolerzy:

Magdalena Barzęc
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

Małgorzata Jakubiec-Dzieliński
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

.....
podpis